

สรุปผลการนิเทศติดตาม การจําเริญชีวิตการ:บบทวิภาติ ประจําปีงบประมาณ 2563

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ 2563

ชื่อเรื่อง : รายงานผลการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ประจำปีงบประมาณ 2563

หน่วยงาน : ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

ปีที่รายงาน : พ.ศ. 2563

บทคัดย่อ

โครงการนิเทศการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อนิเทศติดตาม ตรวจสอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการนิเทศ และ 3) เพื่อสังเคราะห์ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการนิเทศ กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา ในเขตภาคเหนือ จำนวน 25 แห่ง มีผู้เข้ารับการนิเทศรวมทั้งหมด จำนวน 301คน ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่อยู่สถานศึกษาประเภทวิทยาลัยเทคนิคมากที่สุดร้อยละ 32.00 รองลงมาเป็นสถานศึกษาประเภท วิทยาลัยการอาชีพ ร้อยละ 28.00 จำแนกตามจังหวัด พบว่า จังหวัดแพร่ มีสถานศึกษาและมีผู้เข้ารับการนิเทศมากที่สุด ร้อยละ 32.00 ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 64.45 ที่เหลือเป็นเพศหญิง ร้อยละ 35.55 โดยส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนมากที่สุด ร้อยละ 74.75 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย 1) แบบรายงานตัวเข้ารับการนิเทศ 2) แบบบันทึกการนิเทศ 3) แบบประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะต่อการนิเทศ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และข้อคำถามปลายเปิด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลการนิเทศได้ ดังนี้

การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ ในเขตภาคเหนือ พบว่า โดยรวมสถานศึกษามีการดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ มีการดำเนินการสำรวจความพร้อมทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ตรงกับสาขาที่เปิดสอน มีการชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง แล้วจึงดำเนินการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือร่วมกันทั้งสองฝ่าย จากนั้นจึงร่วมกันการวางแผน และประชาสัมพันธ์ แนะนำ ให้กับ ผู้เรียน และคัดเลือกผู้เข้าเรียนพร้อมกับการทำสัญญาฝึกอาชีพ มีการปฐมนิเทศผู้เรียนและเชิญผู้ปกครองมารับทราบ จากนั้นจึงดำเนินการจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ พร้อมส่งตัวผู้เรียนเข้าฝึกอาชีพ มีการนิเทศการจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ มีการวัดผลและการประเมินผลรายวิชา/การฝึกอาชีพ และจัดทำทะเบียนผู้สำเร็จการศึกษา และมีการติดตามผู้สำเร็จการศึกษา และมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปผลการดำเนินงานและรายงานประจำปี ซึ่งโดยรวมผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อการรับการนิเทศในระดับมากที่สุด ทั้งด้านเนื้อหา ช่วง ระยะเวลาที่นิเทศ รูปแบบกระบวนการนิเทศ ผู้นิเทศก์ และประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศ โดยเสนอให้มีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการยกระดับและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้มีคุณภาพ ต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อ	1
สารบัญ	2
ส่วนที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ	3
วัตถุประสงค์	4
ขอบเขตการดำเนินงาน	4
การดำเนินการนิเทศติดตาม	4
เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศติดตาม	
ส่วนที่ 2 ผลการนิเทศติดตาม	
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและผู้รับการนิเทศ	5
ตอนที่ 2 ผลการนิเทศติดตาม	7
ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศ	10
ตอนที่ 4 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการนิเทศ	10
ส่วนที่ 3 ภาคผนวก	
ภาพถ่ายการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	
รายชื่อผู้รับการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	
ผู้สรุปรายงานผล	

บทนำ

ชื่อโครงการ : นิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีงบประมาณ 2563

งบประมาณ : ศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 50,000 บาท

ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

การศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่เกิดจากข้อตกลงระหว่าง สถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษากับสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ในเรื่องการจัดหลักสูตร การเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล โดยผู้เรียนใช้เวลาส่วนหนึ่ง ในสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและเรียนภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งต้องมีการจัดการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน การวัดผลและการประเมินผล เพื่อมุ่งเน้นผลิตผู้สำเร็จการศึกษาในระดับฝีมือ ระดับเทคนิค และระดับ เทคโนโลยี ให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และกิจนิสัยที่เหมาะสมปฏิบัติงานได้จริง ปฏิบัติงานที่ใช้เทคนิคในการทำงาน สร้างและพัฒนางาน วางแผน จัดการพัฒนาตนเองและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการ และวิชาชีพ มีสมรรถนะนำไปปฏิบัติงานหรือประกอบอาชีพอิสระได้ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพ และมาตรฐานสมรรถนะของสาขาวิชานั้น ๆ โดยสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งในมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในข้อ 7 ระบุให้ผู้สอนและบุคลากรสนับสนุนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษา หรือสถาบันการอาชีวศึกษาต้องดำเนินการ ดังนี้ (1) ครูผู้สอนวิชาชีพในสาขาวิชาของสถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาที่จัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่น้อยกว่าร้อยละสามสิบ ต้องได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่สอนไม่น้อยกว่า แปดสิบชั่วโมงต่อคนต่อปีการศึกษา จากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2) สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษา ต้องจัดให้มีผู้มีประสบการณ์ มีความชำนาญ และมีความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพ มาถ่ายทอดทักษะประสบการณ์และความรู้แก่ผู้เรียนและผู้สอน ไม่น้อยกว่าสองครั้ง ครั้งละไม่ต่ำกว่า สองชั่วโมงต่อสาขาวิชาต่อภาคเรียน ข้อ 8 สถานศึกษาหรือสถาบันการอาชีวศึกษาและสถานประกอบการที่ร่วมกันจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต้องมีวัสดุ ครุภัณฑ์ พื้นที่ และอุปกรณ์การศึกษาสำหรับผู้เรียนเพียงพอ ต่อการจัดการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ดังนั้นเพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยศูนย์อาชีวศึกษาทวิภาคี ได้มอบหมายให้ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ นิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตภาคเหนือขึ้น ได้ดำเนินการนิเทศติดตามระหว่างเดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2563 โดยมีวัตถุประสงค์ ขอบเขต และผลการนิเทศติดตาม ดังนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อนิเทศติดตาม ตรวจสอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตาม
3. เพื่อสังเคราะห์ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการนิเทศติดตาม

ขอบเขต

1. **ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย** ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูอาจารย์ และบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคี ๕ ในเขตภาคเหนือ จำนวน 25 แห่ง
2. **ขอบเขตเนื้อหา** ประกอบด้วย ขั้นตอนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 13 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสำรวจความพร้อม 2) การบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ 3) การวางแผนร่วมกับสถานประกอบการ 4) การประชาสัมพันธ์ แนะนำ ผู้เรียน 5) การคัดเลือกผู้เข้าเรียน/ทำสัญญาฝึกอาชีพ 6) การทำสัญญาฝึกอาชีพ 7) การปฐมนิเทศผู้เรียน/การประชุมผู้ปกครอง 8) การจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ 9) การนิเทศการจัดการเรียนการสอน/การฝึกอาชีพ 10) การวัดผล และการประเมินผลรายวิชา/การฝึกอาชีพ 11) การสำเร็จการศึกษา 12) การติดตามผู้สำเร็จการศึกษา 13) การสรุปการดำเนินงานและรายงานประจำปี

การดำเนินการนิเทศติดตาม

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ ได้ดำเนินการตามโครงการนิเทศการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินการ 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมการ ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ คือ 1) ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนการนิเทศติดตาม และ 2) จัดทำเครื่องมือและแนวทางการนิเทศติดตามมีขั้นตอนและกิจกรรมการดำเนินการ ขั้นตอนที่ 2 นิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยได้ดำเนินการแบ่งเป็น 2 ทีม คือ ทีมที่ 1 ประกอบด้วย นายวิทยา ใจวิถี นายมานิต ช่วยงาน และนางสาวสุรัตน์นารี ธิลาใจ ดำเนินการนิเทศ จำนวน 16 สถานศึกษา ทีมที่ 2 ประกอบด้วยนางสุดสาย ศรีศักดิ์ดา นางจากรุณี มณีขัตย์ และนางนฤมล พรหมจักร ดำเนินการนิเทศ จำนวน 9 สถานศึกษา โดยดำเนินการตั้งแต่ เดือนกรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2563 ขั้นตอนที่ 3 ประชุมปฏิบัติการวิเคราะห์และสรุปรายงานผลการนิเทศติดตาม

เครื่องมือนิเทศติดตาม

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล จำนวน 3 ชุด ประกอบด้วย 1) แบบรายงานตัวเข้ารับการนิเทศ 2)แบบบันทึกการนิเทศ 3) แบบประเมินความพึงพอใจและข้อเสนอแนะต่อการนิเทศ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และข้อคำถามปลายเปิด

ผลการนิเทศติดตาม

สรุปผลการนิเทศการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ ประจำปีงบประมาณ 2563 ได้ผลการนิเทศติดตามแบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษาและผู้รับการนิเทศ

ตอนที่ 2 ผลการนิเทศติดตาม

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศ

ตอนที่ 4 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการนิเทศ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของสถานศึกษาและกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการนิเทศ

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของสถานศึกษา จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

	ประเภทสถานศึกษา	จำนวน (แห่ง)	ร้อยละ
1	วิทยาลัยเทคนิค	8	32.00
2	วิทยาลัยอาชีวศึกษา	3	12.00
3	วิทยาลัยสารพัดช่าง	2	8.00
4	วิทยาลัยการอาชีพ	7	28.00
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	5	20.00
	รวม	25	100.00

จากตารางที่ 1 ประเภทสถานศึกษาที่รับการนิเทศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยเทคนิค คิดเป็นร้อยละ 32.00 รองลงมาเป็นวิทยาลัยการอาชีพ ร้อยละ 28.00 และ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี ร้อยละ 20.00 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนผู้รับการนิเทศ จำแนกตามประเภทสถานศึกษา

	ประเภทสถานศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	วิทยาลัยเทคนิค	130	43.19
2	วิทยาลัยอาชีวศึกษา	56	18.60
3	วิทยาลัยสารพัดช่าง	18	5.98
4	วิทยาลัยการอาชีพ	67	22.26
5	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี	30	9.97
	รวม	301	100.00

จากตารางที่ 2 ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่ พบว่า เป็นบุคลากรสังกัดประเภทสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิค คิดเป็นร้อยละ 43.19 รองลงมาคือ วิทยาลัยการอาชีพ ร้อยละ 22.26 และวิทยาลัยอาชีวศึกษา ร้อยละ 18.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนสถานศึกษา จำนวนผู้รับการนิเทศและร้อยละของผู้รับการนิเทศ จำแนกตามจังหวัด

ที่	จังหวัด	จำนวนสถานศึกษา (แห่ง)	จำนวนผู้รับการนิเทศ (คน)	ร้อยละของ ผู้รับการนิเทศ
1	เชียงใหม่	3	17	5.65
2	ลำพูน	-	-	-
3	ลำปาง	-	-	-
4	แม่ฮ่องสอน	2	19	6.31
5	เชียงราย	4	44	14.62
6	พะเยา	1	6	1.99
7	แพร่	5	98	32.56
8	น่าน	-	-	-
9	พิษณุโลก	-	-	-
10	ตาก	3	30	9.97
11	อุตรดิตถ์	-	-	-
12	สุโขทัย	-	-	-
13	เพชรบูรณ์	-	-	-
14	นครสวรรค์	4	53	17.61
15	กำแพงเพชร	-	-	-
16	พิจิตร	3	34	11.30
17	อุทัยธานี	-	-	-
รวม		25	301	100.00

จากตารางที่ 3 สถานศึกษาที่รับการนิเทศอยู่ในจังหวัดแพร่เป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 32.56 รองลงมาคือ จังหวัดนครสวรรค์ คิดเป็นร้อยละ 17.61 และจังหวัดเชียงราย ร้อยละ 14.62

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้รับการนิเทศ จำแนกตามเพศ และตำแหน่ง

ผู้รับการนิเทศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	194	64.45
หญิง	107	35.55
รวม	301	100.00
ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	56	18.60
ครูผู้สอน	225	74.75
ผู้เรียน	10	3.32
อื่น ๆ (สถานประกอบการ)	10	3.32
รวม	301	100.00

จากตารางที่ 4 ผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่เป็นผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 64.45 ที่เหลือเป็นผู้หญิงคิด ร้อยละ 35.55 และพบว่าผู้รับการนิเทศส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอน คิดเป็นร้อยละ 74.75 รองลงมา คือ ผู้บริหาร ร้อยละ 18.60 เป็นผู้เรียนและเป็นสถานประกอบการ ร้อยละ 3.32 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการนิเทศ

1. ด้านการสำรวจความพร้อมในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่าสถานศึกษา ทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการสำรวจความพร้อมของสถานศึกษา ได้แก่ความพร้อมของผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ครูนิเทศก์ และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง มีการวิเคราะห์ปริมาณผู้เรียน สาขาที่ต้องการ หรือขาดแคลน เตรียมความพร้อมด้านหลักสูตร สัญญาการฝึก แผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ แผนการนิเทศ ตลอดจนข้อกำหนดและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง มีการสำรวจความพร้อมทรัพยากรในการดำเนินการทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกัน ทั้งด้านงบประมาณและ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์สำนักงาน ห้องฝึกอบรมสถานที่พัก กำหนดค่าสาธารณูปโภค รวมถึงความพร้อมของผู้บริหารสถานประกอบการ ความพร้อมของผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก

2. ด้านการบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ สถานศึกษา ทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ โดยมีคณะทำงานประชุม ร่วมกันเพื่อพิจารณากรอบการดำเนินงานและความร่วมมือ ในเรื่อง ระยะเวลาเรียนหรือระยะเวลาในการฝึกทักษะวิชาชีพ ตลอดจนค่าใช้จ่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแต่ละ

สถานศึกษาได้เพิ่มเติมตามที่เห็นสมควรแล้ว ได้จัดทำเป็นร่างบันทึกข้อตกลงนำเสนอผู้บังคับบัญชาทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการพิจารณา ลงนามในบันทึกข้อตกลงทั้ง 2 ฝ่าย

3. ด้านวางแผนร่วมกับสถานประกอบการ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกันทั้ง 2 ฝ่ายเกี่ยวกับ เรื่องมาตรฐานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 17 ตุลาคม พ.ศ. 2557 ว่าด้วยเรื่อง โครงสร้างหลักสูตร และหลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร การวัดผลและประเมินผล การนิเทศ การทำแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ แผนการนิเทศร่วมกันตลอดหลักสูตร โดยสถานศึกษาและสถานประกอบการมีการดำเนินการร่วมกันส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษา ส่งเสริมการจัดสมรรถนะงานที่ฝึกอาชีพให้ตรงสมรรถนะวิชาชีพ เพื่อให้ทั้งสถานประกอบการ สถานศึกษา และผู้เรียนได้รับประโยชน์ร่วมกันเป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลงร่วมกัน

4. ด้านประชาสัมพันธ์ แนะนำ ผู้เรียน พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการผลิตสื่อเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แนะนำให้กับผู้เรียน เช่น แผ่นพับ ป้ายประชาสัมพันธ์ ประชาสัมพันธ์บน Website ของสถานศึกษา และได้แนะนำการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาเขตพื้นที่ เช่น โรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนขยายโอกาส รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนสถานประกอบการ เป็นต้น

5. ด้านการคัดเลือกผู้เข้าเรียน พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการร่วมกับสถานประกอบการคัดเลือกผู้เข้าเรียนในระบบทวิภาคี โดยประชุมร่วมกันพิจารณาวางแผนเกี่ยวกับ แผนการรับผู้เรียน การกำหนดขั้นตอน วิธีการรับสมัคร วิธีการคัดเลือก รวมทั้งการกำหนดคุณสมบัติของผู้เรียนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และคุณสมบัติตามที่สถานประกอบการกำหนด เป็นต้น

6. ด้านการทำสัญญาการฝึกอาชีพ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการทำสัญญาการฝึกอาชีพระหว่างสถานประกอบการกับผู้เรียนและผู้ปกครอง โดยให้สถานศึกษาเป็นผู้ประสานงานและลงชื่อเป็นพยานในสัญญาการฝึกอาชีพ โดยมีข้อความสำคัญในสัญญาได้แก่ ระยะเวลาการฝึกอาชีพ ข้อบังคับหรือระเบียบในการฝึกอาชีพ วันหยุดประจำสัปดาห์ สวัสดิการ เช่น เบี้ยเลี้ยง ที่พัก เครื่องแต่งกาย การประกันอุบัติเหตุ ฯลฯ อื่นๆ ตามข้อตกลงเพิ่มเติม เป็นต้น

7. ด้านการปฐมนิเทศผู้เรียน ประชุมผู้ปกครอง การเตรียมความพร้อม พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการปฐมนิเทศผู้เรียน ประชุมผู้ปกครอง และการเตรียมความพร้อมของผู้เรียน โดยชี้แจงเกี่ยวกับ ระเบียบต่าง ๆ ของสถานศึกษา ข้อบังคับสถานประกอบการ แนวทางการเรียนการสอนในสถานศึกษา และการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ หลักเกณฑ์การปฏิบัติของผู้เรียนระบบทวิภาคี ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าเรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตามคู่มือผู้เรียน โดยมีผู้รับผิดชอบ และครูที่ปรึกษาที่คอยดูแลช่วยเหลือผู้เรียนตลอดหลักสูตร เป็นต้น

8. ด้านการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง สถานศึกษาโดยรวมได้ดำเนินการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับครู บุคลากรของสถานศึกษาและสถานประกอบการ

เกี่ยวกับ ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กระบวนการจัดการเรียนการสอน กระบวนการฝึกอาชีพ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูนิเทศ ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึก การอบรม สัมมนาครูผู้สอน ครูนิเทศ ครูฝึกและผู้ควบคุมการฝึก การจัดการเรียนการสอนตามแผนการเรียนและฝึกอาชีพตามแผนการฝึก จัดประชุม สัมมนา อบรม ผู้เรียนระบบทวิภาคี เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนการฝึกอาชีพ ประชุมสัมมนาระหว่างการฝึกอาชีพ ประชุมนำเสนอสรุปผลการฝึกอาชีพ อบรมความรู้เกี่ยวกับสถานประกอบการ อบรมเสริมความรู้เฉพาะงานในสถานประกอบการ เป็นต้น ซึ่งมีส่วนน้อย พบว่าสถานศึกษาบางแห่งยังขาดการจัดทำแผนการสอน/แผนฝึกอาชีพ

9. ด้านการนิเทศการฝึกอาชีพ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการนิเทศการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการฯ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการฝึกอาชีพ การจัดทำแผนการนิเทศ การนิเทศการฝึกอาชีพ การตรวจสอบบันทึกการฝึกอาชีพ และรายงานผลการนิเทศให้กับผู้บริหารได้รับทราบ

10. ด้านการวัดผลและประเมินผลรายวิชา การฝึกอาชีพ พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการประเมินผลรายวิชา ประเมินผลการฝึกอาชีพ ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลตามหลักสูตรแต่ละระดับที่เกี่ยวข้อง มีการดำเนินการประเมินผลรายวิชาตามหลักเกณฑ์ขั้นตอนการดำเนินงานของสถานศึกษา การวัดผลและประเมินผลรายวิชาการฝึกอาชีพ ประเมินสมรรถนะวิชาชีพตามสภาพจริงสอดคล้องกับแผนการฝึกอาชีพ ดำเนินการสรุปคะแนนผลการเรียนแต่ละภาคเรียน และจัดให้ผู้เรียนได้เข้ารับการประเมินมาตรฐานวิชาชีพ

11. ด้านการสำเร็จการศึกษา พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการจัดทำเอกสารการสำเร็จการศึกษา วุฒิบัตรการศึกษาระบบทวิภาคี ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และปริญญาบัตร (ปริญญาตรี) ใบบันทึกประเมินมาตรฐานวิชาชีพและในส่วนสถานประกอบการจัดทำเอกสารใบรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ นอกจากนี้สถานศึกษา ยังได้ดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริม สร้างแรงจูงใจ สำหรับการสำเร็จการศึกษาของผู้เรียน ได้แก่ จัดพิธีมอบเกียรติบัตร โล่เชิดชูเกียรติสถานประกอบการ พิธีมอบประกาศนียบัตร/ปริญญาบัตร ใบบันทึกมาตรฐานวิชาชีพ ใบรับรองการผ่านงาน

12. ด้านการติดตามผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง สถานศึกษาได้ดำเนินการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการสำรวจความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม ได้แก่ สถานประกอบการที่มีต่อผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาและรูปแบบการจัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาและของผู้ปกครอง ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ซึ่งพบว่าอยู่ในระดับดี

13) การสรุปการดำเนินงานและรายงานประจำปี พบว่า สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง สถานศึกษาได้ดำเนินการในรูปแบบการรวบรวมข้อมูล แต่ส่วนใหญ่ยังไม่วิเคราะห์ข้อมูลและการสรุปและรายงานผล

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศ

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตาม จำนวน 5 รายการ มีผู้ตอบแบบประเมิน จำนวน 162 คน ของผู้รับการนิเทศทั้งหมด 301 คน คิดเป็นร้อยละ 53.82 ได้ผลการประเมินและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตาม

รายการ	ผลการประเมิน		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความพึงพอใจ
1 เนื้อหาการนิเทศ	4.59	0.51	มากที่สุด
2 ช่วงวันเวลาที่นิเทศ (กรกฎาคม-สิงหาคม)	4.50	0.53	มากที่สุด
3 รูปแบบกิจกรรมการนิเทศ	4.59	0.49	มากที่สุด
4 ผู้นิเทศ	4.51	0.50	มากที่สุด
5 ประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศ	4.67	0.47	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.57	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศติดตาม พบว่าโดยรวม ผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายชื่อมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยพึงพอใจในประโยชน์ที่ได้รับจากการนิเทศสูงสุด มีค่าเฉลี่ยถึง 4.67

ตอนที่ 4 ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการนิเทศ

ข้อมูลจากการนิเทศในครั้งนี้ ผู้นิเทศได้วิเคราะห์เนื้อหาเชิงระบบสรุปผลการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้นในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี พบว่า ด้านปัจจัยสนับสนุนของสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดเล็ก เช่นวิทยาลัยการอาชีพ ยังขาดแคลนซึ่ง วัสดุอุปกรณ์ โสตทัศนอุปกรณ์ ที่มีอยู่ ชำรุด และไม่ทันสมัย ด้านบุคลากรของวิทยาลัยขนาดเล็ก พบว่าครูผู้สอนและบุคลากร มีการโยกย้ายบ่อยทำให้ทำงานไม่ต่อเนื่อง ส่งผลต่อ

คุณภาพการทำงานและการจัดการเรียนการสอน ด้านสถานประกอบการในพื้นที่ใกล้เคียงกับสถานศึกษาขนาดเล็กที่เปิดรับนักศึกษาระบบทวิภาคีมีจำนวนน้อยไม่สอดคล้องกับสาขาที่เปิดเรียนของสถานศึกษา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพจากสถานประกอบการที่ร่วมจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และส่วนใหญ่สถานศึกษายังไม่มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาชีพมาถ่ายทอดทักษะและประสบการณ์ให้กับครูผู้สอน และพบว่าสถานศึกษาบางแห่งมีการดำเนินการแต่ที่เชื่อมายังไม่สอดคล้องและครอบคลุมกับสาขาวิชาที่จัดจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี

2. ด้านกระบวนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

สถานศึกษาทั้ง 25 แห่ง ได้ดำเนินการจัดแผนการเรียน แผนการฝึกอาชีพ การฝึกทำงาน กำหนดวิธีการและเครื่องมือการวัดผลและการประเมินผล แต่พบว่าส่วนใหญ่ยังเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ครบตามองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ยังไม่ปรากฏเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการฝึกอาชีพ โดยเฉพาะแผนการเรียนที่เรียนในสถานประกอบการ ผู้สอนและครูฝึกในสถานประกอบการยังไม่ได้นำปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนสู่การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ หรือนำมาทำวิจัยในชั้นเรียน ตลอดจนการพัฒนาต่อยอดในการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ต่อไป

3. ด้านผลผลิต

โดยรวมพบว่าส่วนใหญ่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานในสาขาที่ฝึกอาชีพได้จริง มีการใช้เทคโนโลยีในการฝึกอาชีพ สามารถสอบผ่านมาตรฐานวิชาชีพของสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน ของกรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้ สภาพปัญหาของผู้เรียน พบว่าผู้เรียนถูกส่งกลับสถานศึกษาก่อนจบการฝึกอาชีพเนื่องจากสถานการณ์โควิด ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนโดยรวม บางแห่งที่ไม่ส่งตัวกลับก็อยู่ในการควบคุมของสถานประกอบการตามมาตรฐานการควบคุมโรคติดต่อของกระทรวงสาธารณสุข

4. ข้อเสนอแนะจากการนิเทศ

1. ควรมีการสนับสนุนช่วยเหลือดูแลสถานศึกษาขนาดเล็กที่ขาดแคลนครูผู้สอนและวัสดุอุปกรณ์ สหกรณ์อุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษาในการพิจารณาเลือกให้สอดคล้องกับจัดการอาชีวศึกษาร่วมกัน
3. ควรมีรูปแบบแนวทางในการสรุปรายงานผลการดำเนินการประจำปีเชิงระบบให้กับสถานศึกษา
4. ควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานการณ์โควิด เพื่อให้สถานศึกษาที่ได้รับผลกระทบมีแนวทางในการดำเนินการที่ถูกต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ต่อไป
5. ผลจากการประเมินความพึงพอใจจากการนิเทศพบว่า สถานศึกษามีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกรายการ ดังนั้นควรมีการเพิ่มอัตรากำลังศึกษานิเทศก์เพื่อให้มีการนิเทศสถานศึกษาได้อย่างทั่วถึงและอย่างต่อเนื่อง ต่อไป

ภาพถ่ายการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2563

โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

วันที่ 21 กรกฎาคม 2563 ณ วิทยาลัยการอาชีพแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน

วันที่ 22 กรกฎาคม 2563 ณ วิทยาลัยเทคนิคเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

วันที่ 24 กรกฎาคม 2563 ณ วิทยาลัยการอาชีพเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย

ภาพถ่ายการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2563

โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

วันที่ 23 กรกฎาคม 2563 ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย จังหวัดเชียงราย

วันที่ 7 ส.ค. 2563 ณ วชท.เชียงใหม่

วันที่ 6 ส.ค. 2563 ณ วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่

วันที่ 10 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยการอาชีพจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ภาพถ่ายการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2563

โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

วันที่ 11 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก จังหวัดตาก

วันที่ 13 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพะเยา จังหวัดพะเยา

วันที่ 13 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยเทคนิคแม่สอด จังหวัดตาก

ภาพถ่ายการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2563

โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

วันที่ 17 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยการอาชีพสอง จังหวัดแพร่

วันที่ 17 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยการอาชีพบรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์

วันที่ 18 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยเทคนิคแพร่ จังหวัดแพร่

ภาพถ่ายการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2563

โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

วันที่ 19 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยอาชีวศึกษาแพร่ จังหวัดแพร่

วันที่ 20 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยสารพัดช่างแพร่ จังหวัดแพร่

วันที่ 21 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีแพร่ จังหวัดแพร่

ภาพถ่ายการนิเทศติดตามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2563

โดย ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

วันที่ 25 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จังหวัดพิจิตร

วันที่ 26 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยสารพัดช่างพิจิตร จังหวัดพิจิตร

วันที่ 27 สิงหาคม 2563 ณ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีพิจิตร จังหวัดพิจิตร

คณะกรรมการผู้ดำเนินการและจัดทำสรุปรายงานผล

กรรมการที่ปรึกษา

นายวิทยา ใจวิถี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

กรรมการผู้นิเทศและรวบรวมข้อมูล

1. นายวิทยา ใจวิถี ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
2. นางสุดสาย ศรีศักดิ์ดา ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
3. นายมานิต ช่วยงาน ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
4. นางสาวสุรัตน์นารี ธิลาใจ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
5. นางจารุณี มณีขัตย์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
6. นางนฤมล พรหมจักร์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

คณะกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปรายงานผล

1. นางสุดสาย ศรีศักดิ์ดา ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
2. นางจารุณี มณีขัตย์ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีวศึกษาภาคเหนือ
สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ 2563